

Oponentský posudek na doktorskou disertační práci Mgr. Jaroslava Hlaváče: Vývoj přírodního prostředí Českého Krasu v holocénu na podkladě malakostratigrafických analýz

Je smutnou skutečností, že od generace Vojena Ložka a Jiřího Kovandy neměla česká kvartérní malakostratigrafie nástupce v mladší generaci. Až Jaroslav Hlaváč navazuje na práci světově proslulé české školy V. Ložka, a to hned v oblasti nejprozkoumanější – tedy v Českém krasu. Protože jsem vzděláním zoolog, nepřísluší mi zabývat se ve svém oponentském posudku geologickými aspekty předložené práce a přenechávám je druhému oponentovi.

Disertační práce J. Hlaváče si klade dva základní cíle:

1. doplnit stávající síť lokalit v Českém krasu (která je pravděpodobně nejreprezentativnější co do hustoty i stanovištní diversity na světě) o další vhodně vytipované lokality a zasadit je do kontextu této modelové oblasti
2. na podkladě malakostratigrafie datovat vznik vývoj a zánik pěnovcových sedimentů v Českém krasu

Zatímco obrovské množství dosud zpracovaných lokalit z tohoto území je jen zcela výjimečně radiometricky datováno, využívá J. Hlaváč tyto metody na většině svých lokalit. Z tohoto hlediska lze poznamenat, že srovnáme-li jeho datování se staršími pracemi datovanými pouze malakostratigraficky, jsou vzájemně v naprosté shodě a dokládají výbornou úroveň předchozích zkoumání. Dalším důležitým přínosem práce jsou tzv. malakodiagramy, které zpracoval J. Hlaváč téměř pro všechny lokality obdobným způsobem, jakým bývají zpracovány pylové diagramy. Takto precizně zpracovaných 8 lokalit velmi pěkně dokresluje celkový obraz vývoje malakocenóz Českého krasu v poledové době. Vhodně vybrané lokality totiž postihují velkou regionálně geografickou i stanovištní pestrost daného území.

K práci mám následující připomínky a komentáře:

- text oplývá řadou překlepů a především množstvím stylistických i gramatických chyb a zmatených formulací, které evidentně vznikly při chvatném dokončování rukopisu. Vzhledem k jejich množství jsem je vyznačila přímo v textu své kopie a nebudu je dále vypisovat.
- členění práce není nejčistší: Malakostratigrafický rozbor každé lokality v kapitole Výsledky je zakončen krátkou diskusí, takže v kapitole Diskuse se opakují některé pasáže, které byly již diskutovány ve výsledcích. V diskusních komentářích v kapitole Výsledky pak obvykle chybí příslušné citace, které jsou až v kapitole Diskuse (např. na str. 55 „Především zaujme výskyt plžů *Vitrea crystallina* a *Trichia sericea*, kteří v Českém krasu charakterizují starší polovinu holocénu.“ – bez citace. V kapitole Materiál a metody jsou pasáže, náležející spíše do úvodu či diskuse.
- v textu jsou nahodile používány zkratky BC a BP, je zapotřebí je sjednotit
- str. 20 a dále na popiskách u obrázků – procentuální zastoupení počtu jedinců a druhů v jednotlivých vzorcích je vyjádřeno histogramy označenými jako MSS a MSI, aniž je kdekoli vysvětleno, co tyto zkratky znamenají a aniž jsou opatřeny citací, kdo je zavedl, či jsou-li zavedeny až autorem
- str. 42 – jak to, že „...ve druhé kaskádě v Císařské rokli zcela chybějí druhy zapojeného lesa...“, když se zde vyskytuje *Macrogastra plicatula*, *Isognomostoma isognomostomos*, *Cochlodina orthostoma*, *Platyla polita*, *Ruthenica filograna* či *Sphyradium doliolum*, což jsou druhy zapojeného lesa.

- str. 69 – zbytečně stručně je komentováno velmi zajímavé zjištění, že v SV cípu Českého krasu (lokalita Zadní Kopanina), který už těsně přiléhá k pražské starosídelní oblasti, nedošlo na rozdíl od JZ oblasti k plnému rozvoji lesní malakofauny.
- str. 72 – srovnání histogramů na třech pěnovcových lokalitách s různou mocností jednotlivých vrstev působí poněkud nepřehledně
- str. 74 – „...k erozi a destrukci kaskád došlo během několika srážkových událostí během LIA a během 20. století...“ Takže ve druhé polovině 19. století ne?

Uvedené připomínky by se daly sečíst a podtrhnout společným jmenovatelem – úspěchanost. Předkládaná práce je nesporně nesmírně kvalitním a cenným příspěvkem, který prohlubuje naše znalosti o vývoji přírody dané oblasti. Po odstranění formálních nedostatků a pečlivějším zasazení velmi zajímavých zjištění do širších kontextů bude jistě základem několika velmi kvalitních publikací.

Z uvedených důvodů hodnotím předloženou disertační práci Jaroslava Hlaváče velmi kladně a mohu ji plně doporučit k obhajobě.

ve Březí 15.5.2006

RNDr. Lucie Juříčková PhD.
katedra zoologie PřF UK Praha